

van de tweeheid, waarin de eenheid zich — in ruimte en tijd — openbaart. Tragiëk bestaat in het innerlijke zoowel als in het uiterlijke leven.

Bestaat de grootste tragiëk in de eigene (ongelijke) dualiteit van geest en natuur, ook in het uiterlijke leven is tragiëk. Door onderling onevenwichtige verhouding is er tragiëk tusschen het mannelijke en het vrouwelijke, en tusschen maatschappij en enkeling. (10).

De vereeniging van het een en het ander vóór den tijd, is de oorzaak der tragiëk. En toch is door de aanhoudende (herhaalde) vereeniging van het een en het ander slechts het nieuwe — de vooruitgang — mogelijk, daar de nieuwe vorm door het in-een-gaan van het een en het ander ontstaat. (zie art. VII blz. 90).

Zoo is de beelding van enkel (exacte) verhouding slechts mogelijk doordat het natuurlijke in den mensch is in-een-gegaan met het geestelijke in hem: daardoor is de vizie van het natuurlijke veranderd, d.i. abstract geworden.

Wordt de tragiëk slechts opgeheven door het (eindelijk) één worden, in het uiterlijke leven is dit veel minder mogelijk dan in het abstracte leven. In kunst is de eenheid van het een en het ander abstract te realiseeren: daarom gaat de kunst het reële leven vooruit. Het reële leven moet de gelijkwaardigheid van het een en het ander afwachten om eenheid te bereiken. Met gelijkwaardigheid wordt hier bedoeld het (betrekkelijk) zuivere eene en het (betrekkelijk) zuivere andere. Eerst na deze gelijkwaardigheid van het een en het ander groeit het een tot het ander, en wordt wezenlijk een zijn reël bereikt. De Nieuwe Beelding is, vóór den tijd, de beeldende uitdrukking van het keerpunt der menschelijke ontwikkeling — van het tijdvak der gelijkwaardigheid van het een en het ander. Als dit tijdvak inderdaad daar is, zal de kunst in reël leven overgaan.

Vóór dien tijd wordt het universeele, ook in kunst, nog steeds overheerscht door het individueele (subjectieve) — niettegenstaande zij (door intuïtie) reeds gelijkwaardigheid beeldt. Als nu het schoone het ware (het universeele) is, subjectief gezien (zie boven), moet het schoone steeds tragiëk beelden. En als het ware (als het universeele) objectief is, moet het ware vrij zijn van tragiëk. Al is de subjectieve ziëning in de Nieuwe Beelding ook tot minimum gereduceerd, toch is zij nog subjectief en moet ook de Nieuwe Beelding nog eenige tragiëk beelden. (Zij beeldt deze door het rythme der compositie enz., (zie boven).

Het schoone, en dus de tragiëk, beleven we wel door het gevoel, maar zij verschijnt ook inderdaad beeldend. Omdat zij zich beeldt zoekt de menschelijke, aesthetisch-beeldende geest naar een verschijning, die vrij is van tragiëk. (11).

De menschelijke geest zoekt dus het ware (dat vrij is van tragiëk) maar in het schoone vindt hij het steeds verbetrekkelijkt, dus min of meer tragisch. De kunst voert echter, langs den weg van het schoone, tot het ware, dus tot de verschijning, die vrij is van tragiëk. De kunst heeft de intensie volkomen vrijheid van tragiëk te beelden: de kunstuiting, de beelding, voortgebracht door en voor de menschheid, blijft echter ten achter bij de intensie der kunst. Hoever zij daarbij ten achter blijft is afhankelijk van de cultuur, d.i. van het ontwikkelingsstadium van het universeele in de massa. De cultuur bepaalt dus in hoeverre het individueele inderdaad opgeheven wordt in de beelding. Zoolang de kunstuiting de natuurlijke verschijning der dingen tot beeldingsmiddel bezigt,